

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Budaházi Ügyvédi Iroda (....; ügyintéző: dr. Budaházi János ügyvéd) által képviselt felperes neve(...) felperesnek, a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (....; ügyintéző: dr. Mischinger Ádám ügyvéd) által képviselt ... (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. november 29. napján kelt 7.G.40.918/2015/15. számú ítélete ellen az alperes részéről 16. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja, az elidegenítési és terhelési tilalom törlése, valamint a gépjármű törzskönyvének a kiadása iránti kereseti kérelmet elutasítja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 48.000 (Negyvennyolcezer) forint, továbbá 30.000 (Harmincezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság 2016. november 29. napján kelt 7.G.40.918/2015/15. számú ítéletével megállapította, hogy a felek között 2008. április 5-én létrejött kölcsönszerződés V. pontja, valamint az alperes 2007. augusztus 1. napjától hatályos Általános Szerződési Feltételeinek (a továbbiakban: ÁSZF) XIII.100. pontja a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróság kizárólagos alávetésére irányuló kikötése körében, a XI.71. pontja és a 2008. április 5-i vételi jog alapítására vonatkozó szerződés érvénytelen, a XI.71. pont 2016. november 29. napjától kezdődően nem jelent kötelezettséget a felperesre; megkereste a ... Hivatalát, hogy a gépjármű nyilvántartásukból az ... forgalmi rendszámú gépjárműre bejegyzett vételi jogot, elidegenítési és terhelési tilalmat törölje; az alperest ugyanezen forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének 15 napon belüli átadására kötelezte a felperes részére; ezt meghaladóan felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 101.600 forint perköltséget, továbbá az alperest 36.000 forint, a felperest 138.000 forint illeték Magyar Állam részére a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására történő megfizetésére kötelezte. A vételi jog érvénytelenségének a megállapítására, az elidegenítési és terhelési tilalom törlésére, valamint a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelemnek történő helytadásról az elsőfokú bíróság az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 200. § (2) bekezdése, 374. § (2) bekezdése, 375. § (4) bekezdése, valamint a 326/2011. (XII. 21.) Korm. rendelet 84. § (3) bekezdése alkalmazásával döntött. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés VII. pontjában a vételi jog kikötésére a Ptk. 374. §-ának megfelelően

került sor, ugyanakkor az ÁSZF XI.71. pontjában abban is megállapodott a hitelező és az adós, hogy amennyiben a kölcsönszerződés lejáratát az öt évet meghaladja, külön okiratban egy másik vételi jogot alapítanak. Erre a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg, a 2008. április 5-én kelt vételi jogra vonatkozó szerződéssel került sor azzal, hogy a vételi jogról szóló megállapodás a kölcsönszerződés futamidejének ötödik évének elteltét követő első naptári napon lép hatályba és öt évig hatályos. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a 2008. április 5-i szerződés kifejezetten a Ptk. 374. § (2) bekezdésében rögzített, a vételi jog kikötését legfeljebb öt évre engedő jogszabályi rendelkezés megkerülésére irányul, mert bár a kölcsönszerződésben és a külön okiratba foglalt vételi jogot alapító szerződésben is öt éves határidő került rögzítésre, a két megállapodás együttesen azt eredményezi, hogy a vételi jog ténylegesen legalább tíz évig fennáll. Figyelemmel arra, hogy az ÁSZF XI.71. pontja alapján alperes kikényszerítheti a vételi jog további öt évre szóló engedését, a kikötés a Ptk. 374. § (2) bekezdése és 375. § (4) bekezdése megkerülésére irányul, a rendelkezés a fogyasztó hátrányára az alperes számára indokolatlan egyoldalú előnyt biztosít, így a fogyasztói szerződés részét képező egyedileg meg nem tárgyalt általános szerződési feltétel a Ptk. 209/A. § (2) bekezdésébe és a Ptk. 374. § (2) bekezdésébe ütközés miatt semmis. A fentiekkel azonos okból a felek közötti 2008. április 5-én létrejött vételi jogot alapító szerződés is érvénytelen, annak rendelkezései a felekre nézve kötelezettséget nem jelentenek, a vételi jog a gépjármű megvásárlásától számított öt év elteltével, azaz 2013. április 5. napjával megszűnt. Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az ÁSZF I.3. pontja értelmében a vételi jog biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom alapítására is sor került, mely a vételi jog gyakorlásának biztosítója, nem tekinthető a szerződés teljesítését biztosító önálló biztosítéki rendelkezésnek. Tekintve, hogy az ÁSZF XI.71. pontja, valamint a vételi jogot alapító szerződés érvénytelen, így az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom járulékos rendelkezésként érvénytelen, ebből következően az elidegenítési és terhelési tilalom gépjármű törzskönyvből történő törlésének van helye, mert annak fenntartása a szerződés megkötésétől számított öt év elteltével jogsértő. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság rendelkezett az elidegenítési és terhelési tilalom törzskönyvből történő törlése iránt, továbbá akként döntött, mivel a gépjármű tulajdonjogára alapított korlátozást a fentiekből következően nem tartalmaz a gépjármű törzskönyve, azt a gépjármű tulajdonosának ki kell adni a 326/2011. (XII. 21.) Korm. rendelet 84. § (3) bekezdése értelmében.

Az ítélet ellen alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen a részbeni megváltoztatását, a gépjármű törzskönyve kiadása, valamint a gépjárművet terhelő elidegenítési és terhelési tilalom nyilvántartásból történő törlése iránti kereset elutasítását, másodlagosan e körben a hatályon kívül helyezését, újabb tárgyalás és újabb határozathozatal elrendelését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen vont le következtetést az elidegenítési és terhelési tilalom törlésének, valamint a törzskönyv kiadásának a szükségességére vonatkozóan. Az elidegenítési és terhelési tilalom körében figyelmen kívül hagyta az ÁSZF IV.23. pontjában foglaltakat, mely szerint az adós kötelezettséget vállalt arra, hogy a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettsége maradéktalan teljesítéséig a gépjárművet nem idegeníti el és nem terheli meg a hitelező előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül. Ebből következően a felperes a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettsége maradéktalan teljesítéséig biztosítékként vállalta, hogy a gépjárművet nem idegeníti el és nem terheli meg, ezen kötelezettség a vételi jogtól függetlenül is fennáll és terheli a perbeli gépjárművet. A 2014. évi XL. törvény szerinti felülvizsgált elszámolást tartalmazó értesítő levél is igazolja, hogy alperes felé fennálló fizetési kötelezettségeit felperes maradéktalanul nem teljesítette, a marasztalás iránti kereset is elutasításra került. Az elsőfokú bíróság tévesen nem értékelte az ÁSZF I.3. pontjában foglaltakat sem, mely szerint az adós tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződés elsődleges fedezete a gépjármű, ezért hozzájárult ahhoz, hogy a hitelező a gépjárműre az adós tulajdonszerzésének időpontjával vételi jogot, annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat alapítson, valamint nem szerződésszerű teljesítés esetén elvonja az adós

birtokláshoz, használathoz, hasznosításhoz való jogát, továbbá a törzskönyvet a teljes futamidő során letéti őrzésben tartsa és az ÁSZF-ben foglaltak szerint felhasználja. Alperes véleménye szerint ezen rendelkezésből az következik, hogy a kölcsön elsődleges fedezetét a gépjármű képezte és azt biztosítandó elidegenítési és terhelési tilalmat alapítottak, mely a vételi jogtól függetlenül fennállt, a kettős biztosítéki cél ugyanis jogszabályilag nem kizárt. Minderre tekintettel az elidegenítési és terhelési tilalom törlése iránti kereset elutasításának lett volna helye.

A törzskönyv kiadása körében elfoglalt ítéleti álláspont is téves, mert az alperes akkor sem lenne kötelezhető a törzskönyv kiadására, ha a gépjárművet már nem terhelne elidegenítési és terhelési tilalom. Az ÁSZF IV.24. pontja értelmében ugyanis az adós a hitelező javára a ... Hivatal nyilvántartásába bejegyzésre került korlátozásokat a kölcsönszerződésből eredő tartozása maradéktalan kiegyenlítéséig nem jogosult törölni és ezen időpontig kizárólag a hitelező jogosult a törzskönyv illetékes hatóságtól történő átvételére és letétként való őrzésére, valamint a felette való rendelkezésre. Ezzel összhangban áll az ÁSZF IV.27. pontja, mely szerint a hitelező a birtokába került törzskönyvet a kölcsönszerződés megszűnését követően akkor bocsátja az adós rendelkezésére, ha a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tesz. Alperes álláspontja szerint az ÁSZF IV.24. és 27. pontjainak fent hivatkozott rendelkezései egyértelművé teszik a gépjármű törzskönyvének nála történő letétbe helyezésének kölcsönszerződést biztosító szerepét. A törzskönyv biztosítéki célú letéti kezelésének a jogszerűségét erősíti a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 100. § (4) bekezdése, melynek értelmében az alperes pénzügyi intézményként a törzskönyv jogszerű birtokosa, annak kiadására nem kötelezhető. Ugyanezen jogi álláspontra helyezkedett azonos tényállású ügyben a Szegedi Ítéltábla a Pf.II.20.817/2016/6. számú, valamint a Kúria a Pfv.I.21.202/2015/4. számú ítéletében.

A Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.048/2017/3. sorszámu végzésébe foglalt felhívásra becsatolta a ... Zrt. rendszerén keresztül a perbeli gépjárműre vonatkozó adatlekérés azon eredményét, mely szerint elidegenítési és terhelési tilalom nem került a járműnyilvántartásba bejegyzésre, álláspontja szerint erre tekintettel a törlés iránti kereset elutasításának lett volna helye.

Felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárás során a Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében fellebbezés hiányában nem bírálhatta felül a kölcsönszerződés V. pontja, az ÁSZF XIII. 100. pontja választottbírói alávetésre vonatkozó rendelkezése, az ÁSZF XI. 71. pontja, a vételi jog alapítására vonatkozó szerződés érvénytelenségét megállapító, a vételi jogot törölő, továbbá a keresetet részben elutasító, a Pp. 228. § (3) bekezdése szerint jogerőre emelkedett ítéleti rendelkezések megalapozottságát, a fellebbezés korlátai között azt vizsgálhatta, hogy jogszerű-e az elidegenítési és terhelési tilalom törlése, valamint a törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelemnek történő helytadás.

Alperes fellebbezése az alábbiakra figyelemmel megalapozott.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a fellebbezéssel érintett körben a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben nem tárta fel, részben ennek következtében, részben jogi álláspontja tévessége folytán a levont jogi következtetései nem helyesek.

A gépjármű tulajdona feletti rendelkezési jogot korlátozó elidegenítési és terhelési tilalmat a szerződéskötéskor hatályos 1999. évi LXXXIV. törvény 9. § (2) bekezdés c) pontja értelmében a járműnyilvántartás forgalmazási korlátra vonatkozó adatként tartalmazza, ebből következően az elidegenítési és terhelési tilalom törlése iránti kereseti kérelem szükségképpen ténybeli alapja az, hogy ezen korlátozás a járműnyilvántartásban szerepeljen. Ennek igazoltatását az elsőfokú bíróság

tévesen nem írta elő, a ténybeli alap fennállását nem vizsgálta, e körben ténymegállapítást sem tett, ezen hiányosság azonban a másodfokú eljárásban a vételi jogot meghaladóan elrendelt törlés jogszerűségét fellebbezéssel vitató alperes részéről vállalt járműnyilvántartási adatlekérés megtörténte folytán pótolható volt. A ... Zrt. rendszerén keresztül megvalósult adatlekérés igazolt, felperes által kétségbe nem vont eredménye szerint a perbeli ... forgalmi rendszámú gépjármű vonatkozásában a járműnyilvántartás elidegenítési és terhelési tilalmat külön nevesített korlátként nem tartalmaz, így a törlése sem rendelhető el, a kérelemnek nincs valós ténybeli alapja, mely értelemszerűen kizárja annak sikeres érvényesíthetőségét, a törlési kereset ezen része minden további vizsgálat nélkül, önmagában ez okból nem vezethet eredményre, ezért az elsőfokú bíróságnak el kellett volna utasítania.

Nem helytálló az alperes ... forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének a kiadására kötelezése sem, osztotta a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési érvelést a törzskönyv biztosítéki célú letéti kezelésének a jogszerűségére vonatkozóan is.

A szerződő felek a szerződés teljesítésének biztosítására a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján a Ptk.-ban nem nevesített biztosítékokat is alkalmazhatnak; elvi akadály hiányában a peres felek sem voltak elzárva attól, hogy a perbeli gépjármű megvásárlása érdekében kötött kölcsönszerződés esetében abban állapodjanak meg, hogy az alperes a törzskönyvet a kölcsön maradéktalan visszafizetéséig önálló biztosítékként jogosult a birtokában tartani.

Az ÁSZF I.3. pontja szerint felperes tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződés elsődleges fedezete a gépjármű, ezért hozzájárulását adta arra vételi jog, az annak biztosítására szolgáló elidegenítési és terhelési tilalom alapításához, a birtoklása, használata, hasznosítása jogának elvonásához, valamint ahhoz is, hogy alperes a törzskönyvet a teljes futamidő során letéti őrzésben tartsa és az ÁSZF-ben foglaltak szerint felhasználja.

Az ÁSZF IV. 24. pontja szerint a kölcsönszerződésből eredő tartozás maradéktalan kiegyenlítéséig kizárólag az alperes jogosult a törzskönyv illetékes hatóságtól történő átvételére és letétként való őrzésére, valamint az a feletti rendelkezésre. Ezzel összhangban állapodtak meg a felek az ÁSZF IV. 27. pontjában akként, hogy az alperes a birtokába került törzskönyvet a kölcsönszerződés megszűnését követően akkor bocsátja a felperes rendelkezésére, ha a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tesz.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az ÁSZF fenti rendelkezéseinek a Ptk. 207. § (1) bekezdésének megfelelő értelmezése alapján arra vonható le következtetés, hogy a peres felek a gépjármű törzskönyve letéti őrzés keretében történő alperesi birtoklásában megállapodtak, a birtokban tartás önálló jogát egyértelműen kikötötték, és - eltérve a Ptk. 466. § (1) bekezdésében foglaltaktól - a letevő felperes visszakövetelési joga gyakorlását feltételhez, a kölcsönszerződés maradéktalan teljesítéséhez kötötték.

Az atipikus letét keretében történő törzskönyv birtoklás atipikus biztosítékkénti kikötése a szerződéses szabadság elvére figyelemmel megengedett, ezen önálló biztosíték létjogosultságát az alapozza meg, hogy az öt évet meghaladó futamidejű kölcsönszerződések esetén az öt évre kiköthető vételi jog és az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom megszűnése esetére se maradjon a hitelező biztosíték nélkül, a törzskönyv ugyanis a szerződéskötéskor hatályos 1999. évi LXXXIV. törvény 5. § (1) bekezdés b) pontja, valamint a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 71. § (1) bekezdése szerint a jármű tulajdonjogát igazoló okirat, melynek visszatartása a fedezetre vonatkozó tulajdonjog változatlan fenntartását, a másra történő átruházás akadályozását célozza.

Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a járműnyilvántartás perbeli gépjárműre lekért adatai között

az opcióval terheltség és a törzskönyvi letét külön-külön záradékban nevesített - forgalmazást érintő - korlátként szerepel, továbbá a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló, szerződéskötéskor hatályos 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 74. § (4) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 84. § (4) bekezdése értelmében a jármű tulajdonjogát érintő korlátozás esetén a törzskönyv kizárólag a korlátozás jogosítottja részére adható ki.

Tekintettel arra, hogy a kölcsönszerződésből eredő tartozás megfizetése a perben nem igazolt, felperes a törzskönyv részére történő átadását a vételi jog megszűnésére hivatkozva követelte, alperes pedig a fent kifejtettek szerint a vételi jogtól függetlenül a kölcsön kiegyenlítéséig atipikus biztosítéki megállapodásuk alapján jogosultan tartja magánál a törzskönyvet, az annak kiadására irányuló kereseti kérelem elutasításának lett volna helye.

Mindezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - annak nem fellebbezett részét nem érintve - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és felperes elidegenítési és terhelési tilalom törlése, valamint a gépjármű törzskönyve kiadása iránti kereseti kérelmet elutasította, az elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezést nem érintve, figyelemmel arra, hogy mindkét kérelem a vételi jogra vonatkozó kereseti kérelemhez szorosan kapcsolódó, önállóan nem meghatározható pertárgy értékű, ezért az elutasítás az alperes javára értékelhető további elsőfokú pernyertességet nem eredményezett.

Az alperes fellebbezése teljes egészében sikerre vezetett, ezért a másodfokú eljárás során felmerült perköltségét felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján megtéríteni köteles, mely az 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján lerótt 48.000 forint jogorvoslati illetékből, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (4) és (5) bekezdése alkalmazásával mérlegeléssel, a kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodóan meghatározott 30.000 forint + áfa összegű jogi képviselési munkadíjból áll.

Budapest, 2017. október 17.

	Levek Istvánné dr. s.k. a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k. bíró	. Felker László s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző